

www.eikonografos.com

Τα Χριστούγεννα ως Βίωμα

● Του Αρχιμανδρίτη Επιφάνιου Οικονόμου

Ακόμα και σε μη Χριστιανικές χώρες, τα τελευταία χρόνια, κατά τον μήνα Δεκέμβριο, για σκοπούς αποκλειστικά καταναλωτικούς, παρατηρείται προσπάθεια πρόληψης και υιοθέτησης προτύπων, παραδόσεων και συνηθειών που συνδέονται με την επερχόμε-

νη γιορτή των Χριστουγέννων. Στις Χριστιανικές χώρες κυριαρχούν τα χρώματα, τα φώτα, ο Άγιος Βασίλης, ο καθιερωμένος Χριστουγεννιάτικος στολισμός στις πόλεις και στα σπίτια, στοιχεία που σηματοδοτούν τη συμμετοχή του κόσμου σε κάτι όμορφο και ξεχωριστό. Το ίδιο συμβαίνει

και στην Ορθόδοξη Ελλάδα, σε μια χώρα όπου ο λαός μας θρησκευεται παραδοσιακά. Έχει επικρατήσει η άποψη ότι τα Χριστούγεννα είναι η γιορτή της χαράς, της οικογενειακής θαλπωρής, των παιδιών, των δώρων και των παιχνιδιών. Η συμμετοχή και στη θρησκευτική διάσταση της γιορτής της αποτελεί, εν πολλοίς, μια παραδοσιακή εθιμική διαδικασία, στην οποία οφείλουμε να συμμετάσχουμε, όπως κάθε χρόνο.

Η πιο πάνω αντιμετώπιση του γεγονότος των Χριστουγέννων συνιστά την επιδερμική και γι' αυτό προσωρινή συμμετοχή σε αυτό και εκφράζει εκείνους που δεν έκαναν την προσπάθεια να διεισδύσουν στο βαθύ και εκπληκτικό περιεχόμενο μιας Εκκλησιαστικής γιορτής, η ουσία της οποίας άλλαξε τον ρου της ιστορίας και προκάλεσε τη μεγάλη έκρηξη πνευματικών αληθειών και εσωτερικών αναζητήσεων που γνώρισε η ανθρωπότητα στη διαχρονική της διαδρομή. Γι' αυτό και η κοσμική αντιμετώπιση του γεγονότος άδικει αυτό καθεαυτό το γεγονός, αποστερεί, όμως, και από τους ανθρώπους τη δυνατότητα να μνηθούν στο παράδοξο και μέγα μυστήριο της Ενσαρκώσεως του Λόγου, μυστήριο το οποίο καλεί άπαντες σε μία διαρκή μετοχή και εμπειρία που νοηματοποιεί μια, κατά τα άλλα, σπντομη και ατελή ανθρώπινη βιωτή.

Την περιγραφή της ουσίας της εορτής των Χριστουγέννων μας τη χαρίζει απλόχερα ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Ο Ων γίνεται και ο Ακτίστος κτίζεται και ο Αχώρητος χωρείται, διά μέσης ψυχής νοεράς μεσιτευσούσης Θεότητι και σαρκός παχύτητι. Και ο πλουτίζων πτωχεύει. Πτωχεύει γαρ την εμήν σάρκα, ην εγώ πλουτίσω την αυτού Θεότητα. Και ο πλήρης κενούται. Κενούται γαρ της εαυτού δόξης επί μικρόν, ην εγώ της Εκείνου δόξης μεταλάβω πληρώσεως». Ο Χριστός σαρκούμενος, κτίζεται, χωρείται, πτωχεύει, κενούται. Ο Χριστός καταδέχεται και παίρνει την ανθρώπινη μορφή και υπόσταση, δέχεται και περιορίζει στα ευτελή και περιορισμένα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης την απεριόριστη και απεριγράπτη Θεϊκή του φύση, αφήνει, δι' ολίγον, τη δόξα της αενάου μεγαλοσύνης του, φορώντας το φθαρτό και θνητό ανθρώπινο σαρκίο και αδειάζει τον εαυτό του μεταφυστώντας στους ανθρώπους τη δυνατότητα να τον βιώσουν, να τον αγγίξουν και να γεμίσουν από Αυτόν. Με μια λέξη, ο Χριστός ταπεινώνεται γιατί αγαπά, δίνεται, προσφέρεται γιατί λατρεύει το πλάσμα Του και με τον τρόπο αυτό θέλει να το επαναπροσανατολίσει στον φυσικό του προορισμό που είναι ο ουρανός και όχι η γη.

Αυτό γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα και αυτό μπορεί να το ζήσει κανείς μόνο μέσα στην Εκ-

κλησία, συμμετέχοντας στη μυστηριακή προσέγγιση της εορτής, όπως συμβαίνει με όλα τα Χριστοκεντρικά, Θεομητορικά και Αγιολογικά γεγονότα που προβάλλει διαρκώς η Εκκλησία μας. Η μυστηριακή αυτή προσέγγιση επιτυγχάνεται με την κατάλληλη εσωτερική προετοιμασία που συνίσταται καταρχάς στη συμμετοχή στην περίοδο της νηστείας, η οποία λειτουργεί καθαρτικά και αποφορτίζει την ανθρώπινη ύπαρξη από τα υλικοβιωτικά εκείνα βαρίδια που εγκλωβίζουν την ψυχή στα δεδομένα και στις ανάγκες του σώματος. Πρόκειται για τη νηστεία που «τας επιθυμίας οβέννυσι τας πονηράς και ταπεινοί την ψυχήν επαυρομένην».

Επιτυγχάνεται, επίσης, με το μυστήριο της Μετανοίας το οποίο συνιστά μια εκ νέου γέννηση του ανθρώπου σε πνευματικό επίπεδο, καθώς οβήνει το παρελθόν και ανοίγει τον δρόμο για το μέλλον, καθαρίζει τον έσω άνθρωπο και τον καθιστά άξιο να δεχτεί την ευσπλαχνία και την αγάπη του Θεού, όπως εκφράζεται διά του μυστηρίου της ενανθρωπήσεως Του.

Έλεγε ο αείμνηστος Παναγιώτης Τρεμπέλας: «Όταν το παιδί γεννιέται, το πρώτο σημείο της ζωής του είναι ο κλαυθμός. Και όταν η ψυχή αναγεννάται, το πρώτο σημείο της αρχομένης νέας ζωής είναι η μετάνοια. Δάκρυα στην πρώτη, δάκρυα και στη δεύτερη περίπτωση. Τα πρώτα σημαίνουν γέννηση, τα δεύτερα αναγέννηση».

Η μυστηριακή προσέγγιση, τέλος, της εορτής των Χριστουγέννων επιτυγχάνεται με τη συμμετοχή στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, με το μυστικό ψέλλισμα των ανυπέρβλητων Χριστουγεννιατικών ύμνων, όπως αυτοί αποδίδονται από τη Βυζαντινή μουσική μας παράδοση και με την προσέλευση στο Ποτήριο της ζωής, όχι γιατί έτσι συνηθίζεται στις μεγάλες γιορτές, αλλά γιατί μόνο έτσι μπορεί κανείς να δεχθεί τον γεννηθέντα Χριστό μέσα του και ν' αναγεννηθεί μαζί του. Η συμμετοχή στη λειτουργική ζωή «σημαίνει πραγματικά να βγεις απ' το σπίτι σου και να πας στον ουρανό. Να εγκαταλείψεις το περιβάλλον σου, τα πράγματα, τα πλάσματα της γης και να βρεθείς ανάμεσα στη συντροφιά ολόκληρου του σύμπαντος, με το Θεό, να Τον ακούς, να Τον παρατηρείς, να Τον τρως και να Τον πίνεις. Να έρχεσαι στον εαυτό σου, στο κατά φύσιν είναι σου: να γίνεσαι υιός Θεού, θεωμένος».

Αυτά είναι τα Χριστούγεννα. Αν τα ζήσουμε έτσι, τότε ζωή μας θα είναι πάντα Χριστούγεννα. ■

¹ Λόγος ΜΕ'.

² Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ΡΓ 67, 305C

³ π. Βίργκιλ Γκεοργκίου, ένα όνομα για την αιωνιότητα, σελ. 139